

TÝDENÍK

Milena Jesenská – O umění zůstat stát

17. května 2022, kultura&historie

Dne 17. května si připomínáme smutné výročí smrti nejvýznačnější české novinářky první poloviny dvacátého století Mileny Jesenské, která zemřela v roce 1944 v koncentračním táboře Ravensbrück. Její texty jsou v současné době více než aktuální, a proto stojí za připomenutí. Riskovala svůj život tím, že se po nástupu fašizmu snažila šířit svobodné informace, což se jí také stalo osudným. V listopadu 1939 byla pro svou protinacistickou činnost zatčena. V současné době podobný nástup fašistických tendencí se zaváděním cenzury zažíváme opět.

O umění zůstat stát

Když se přihodí něco velmi, velmi rozhodného, co změní běh života všech lidí a co vyvolává nejistotu, a současně tedy i strach, dostávají se lidé nějak do pohybu. Začínají utíkat. Nemyslím fyzicky utíkat: ale duševně. Takových útěků je vidět teď mnoho kolem a kolem. Lidé, kteří celá léta něčemu věřili a svojí vírou vedli i jiné, ztrácejí půdu pod nohama, ale ztrácejí současně i zdravý přehled a úsudek. Vyslovující slovo „vlast“ mají na mysli:

„Propána, copak jenom bude se mnou?“ A propadají nějaké neurčité představě, že by bylo dobře něco udělat, aby vypadali tak či onak. Dávají se do překotného pohybu a utíkají buď zbrkle vpřed, nebo zbrkle vzad. Lidé, posedlí strachem, lidé, posedlí hořem nebo panikou, nejistotou nebo samotou, začnou utíkat. A jedni pak utíkají dopředu a druzí dozadu. Jedni provádějí silácké kousky a druzí provádějí zbabělé kousky. Jedni si hrají na mučedníky, když je nikdo nemučí, a druzí prchají, třebaže je nikdo nehoní. To však je asi podstata strachu, že nedovolí člověku zůstat stát.

Zůstat stát znamená totiž klid, hledět do očí tomu, co neznám, a vypořádat se s tím. Lidé, kteří utíkají vpřed, tvrdí potom: to jsem výtečník. Lidé, kteří utíkají vzad, ujišťují: byl jsem donucen. Oba soustředí všechno dění světa na sebe, vidí sebe ve středu všech událostí a jsou přesvědčeni, že jejich skutek a jejich jednání je nejdůležitější; oba zapomínají na jediný smysl, který pojem národ může mít: že totiž nejsou sami. Jakmile člověk odloučí vlastní osud od osudu osmi milionů, ztrácí v duši hlubokou podstatu toho, co to je národ: hluboké vědomí kolektivní příslušnosti k osmi milionům. Jakmile ve svém vědomí zůstává sám - pak ovšem hledá v duši nějaké gesto, kterým by se dal do pohybu. Samota je ve světě asi největší prokletí.

Když jsem byla docela malá holka - to bylo ještě za Rakouska, poměry byly tehdy naprosto jiné než dnes, a nerada bych, aby mi bylo vyčteno, že se utíkám k reminiscencím. Dnes stojí vedle nás občané velkoněmecké říše a my Češi očekáváme - a jistě nám nikdo nezazlí, když řeknu, že chvílemi s obavami -, jak se náš vzájemný poměr vyvine. Tehdy to byla dusná doba rakouského a českého napětí a vzájemné

velké nelásky, doba, která nesla v sobě kořeny mnoha pozdějších nedobrych událostí.

Když jsem tedy byla malá holka, bydlila jsem na rohu ulice 28. října a Příkopy i Václavské náměstí ležely před našimi okny jako na dlani. Tehdy to ovšem nebyly Příkopy, jako jsou dnes, ani Václavské náměstí se nepodobalo dnešnímu. Byly tam malé, ostatně překrásné budovy v pozdním baroku, a celé to bylo vlastně malé, provinční městečko s čist'oučkým náměstím. Napětí mezi Čechy a rakouskými Němci jevílo se tehdy všelijak, ale v neděli dopoledne mívalo už takový demonstrační ráz: na pravé straně Příkop procházeli se němečtí studenti v barevných čepicích, a po levé straně chodili Češi v civilních šatech. Tu a tam to vyvrcholilo v nějaký chuchvalec, nějaké zpívání a nějakou nespokojenost - vídala jsem to, ale celkem jsem tomu nerozuměla. Až pak přišla jednou jedna neděle, na kterou asi nikdy nezapomenu, co budu živa: vidím to jenom jako vzpomínku a nevím, proč to bylo. Od Prašné brány pochodovali rakouští studenti ve svých barevných čepicích, ale nikoli už po chodníku, nýbrž prostředkem ulice.

Zpívali, šli uceleně a dunivým, ukázněným krokem. Najednou vyšel z Václavského náměstí zástup Čechů - a taky nešli po chodnicích, taky šli středem ulice. Šli mlčky. Maminka mne držela v okně za ruku, trochu silněji, než bylo třeba. A v první řadě těch českých lidí šel můj táta. Poznala jsem ho z okna a měla jsem velkou radost, ale maminka byla bílá jako stěna, a radost zřejmě neměla.

A pak to šlo ráz naráz: z Havířské ulice vyběhl najednou zástup policie a postavil se mezi oba tábory. Příkopy byly uzavřeny těm i oněm. Ale i ti i oni šli pořád dál. Pořád dál. Pak dorazili Češi až ke kordonu policistů a byli vyzváni, aby se zastavili.

Byli vyzváni ještě jednou. A pak potřetí. Nevím už vůbec, co se pak stalo. Víím, že třeskly nějaké rány, že celý zástup českých lidí se proměnil z tichého v křičící, že Příkopy byly nějak naráz prázdné, ale že tam zůstal jeden člověk před puškami stát - můj táta. Pamatuji se docela jasně, naprosto jasně, jak stál. Klidně, s rukama podle těla. Vedle něho leželo na zemi něco hrozně podivného - nevím, zdali jste viděli, jak vypadá postřelený člověk, když se zhroutí. Nemá nic lidského, vypadá jako pohozený hadr. Asi to byla minuta, co táta takhle stál - nám s maminkou to připadalo jako roky. Pak se shýbl a začal obvazovat tu lidskou trosku, která ležela vedle něho na dlažbě. Maminka měla oči přivřené a po tvářích jí tekly dvě velké slzy. Pamatuji se, že mne vzala do náručí, jako by mne chtěla udusit. Tehdy jsem nevěděla, co to bylo. Cítila jsem jenom velké napětí, nesnesitelné napětí a matčino rozčilení.

Později, když jsem viděla několikrát zástup českých dělníků, do kterých střílela česká policie, když jsem četla o Slovácích raněných českými četníky, když jsem si uvědomila, jak je těžké neutíkat, když utíká celý zástup, a jak je nesmírně těžké zůstat stát, když se něco děje - později jsem teprve pochopila, jak vzácné je: umět zůstat stát.

Pak jsem viděla něco podobného ještě jednou. Ovšem za docela jiných okolností. Bylo to ve válce a v divadle. Tehdy ještě Češi neměli na mysli vlastní samostatnost a nic takového se nedělo.

Jenom to češství jim vězelo v srdcích, jako trn slezové růže z české zahrádky. Na jevišti se hrála Tylova „Fidlovačka“, věc celkem naivní, stará a nezábavná. Ale pak najednou začali zpívat Kde domov můj. Vííte, žádná státní hymna, ba ne, národní, česká písnička to tehdy byla. Ale najednou přede mnou někdo vstal.

Nějaký pán, tiše a klidně, ruce podle těla. Nevím, co chtěl říci, ale byla to taková pocta české písni. Za chvíli vstal druhý. Pak jich několik. A pak jsme stáli všichni. Pak jsme zpívali. Ta píseň se tehdy hrála několikrát a hrála se tak vroucně a vřele, jako modlitba. Kde domov můj nebyla totiž píseň proti někomu, ale pro něco. Nepřála si něčí zkázy, ale našeho trvání. Není to píseň bojovná, ale píseň našeho českého domova, té země bez patetické krajiny, země kopců a pahorků, polí a lánů, bříz, vrb a košatých lip, země vonných mezí mezi poli a tichých potůčků. Země, kde jsme doma. Bylo krásné stát při ní, protože je vždycky krásné milovat domov. Uvědomila jsem si tehdy, že umět stát je důstojné, čestné a přímé.

Nejsme a nebyli jsme nikdy v situaci stavět se proti někomu.

Pakliže jsme to z jakési mladé zpupnosti dělali, vidíme jasně, že to nepřineslo ovoce. Nejsme také v situaci, kdy bychom mohli s dobrým svědomím a klidným srdcem někde ve světě někomu věřit: pakliže jsme to v mladé nezkušenosti dělali, vidíme jasně, jak maloučko stačilo, aby velké státy mávnutím ruky zrušily slovo dané státu malému - tytéž státy, které dnes tak plny rozhořčení hovoří o „bezpráví, které se děje státům malým“. Ani v našich srdcích, ani v naší povaze nevyrostlo záští proti někomu. Zato však veliká láska pro to, co je české.

Celý minulý rok naučil nás jedné věci: je třeba umět zůstat stát.

S hlavou obnaženou a vroucí láskou v srdci, v hluboké důstojnosti, otevřenosti a poctivosti zůstat stát vedle všeho, co je české. Nikdy žádný národ na světě nezůstal národem nezlomeným, neměl-li odvahu se ke své národní lásce znát: vzpřímeně a čestně.

Nikdy neměl žádný národ na světě budoucnost, nebyl-li ochoten při své myšlence stát.

Milena Jesenská, 5. dubna 1939

Uvedený článek O umění zůstat stát můžete nalézt v knize článků, esejů a reportáží Nad naše síly (nakladatelství Votobia, Olomouc, 1997).

Václav Hrabák

Ochrana proti cenzuře – Vltava na Toru

18. května 2022,

Po vládních cenzurních útocích na některé servery si bohužel v naší zemi nemůžeme být nadále jisti svobodou slova a informací. Proto jsme hledali způsob, jakým předávat informace i v situaci, kdyby se vltava.news snažili zablokovat.

Zvolili jsme způsob, který je v současné době nejméně zranitelný, totiž Torovou síť, což je šifrovaná a zabezpečená síť uvnitř internetu. Jedná se o tzv. darkweb, který je natolik odolný, že ho používají i různé nekalé organizace. Užívat jí však může zcela kdokoliv a nyní se na tuto síť přesouvá i množství organizací, které neuznávají současnou cenzuru a stává se tak posledním svobodným prostředím na internetu.

Při proticenzurních opatřeních nejde totiž pouze o doménu jako takovou, ale i k nezablokovaným doménám mohou národní operátoři zamezit přístup. Proto jsme zvolili Tor, který anonymizuje jak uživatele tak i server a jeho umístění. K užívání Torových serverů je potřeba si stáhnout (zdarma) **Tor browser**: <https://www.torproject.org> a pro přístup na web vltava.news si zkopírovat následující text, který po spuštění **Tor browseru** vložíte do horní adresové řádky:

uohky37h6gx3uqxfrgyrzdie4zfa4las4h7ydf4kbnx6wbrx46llj3yd.onion

Pokud nám náš originální server nebudou blokovat, používejte dále odkaz vltava.news ve vašich oblíbených prohlížečích. Prohlížení webových stránek bude komfortnější, rychlejší a naše stránky budou mít více funkcí. Ale pro jistotu si uložte nebo vytiskněte tuto stránku s tímto odkazem, případně si uložte úvodní obrázek, kde je torová adresa také uvedena. Torová adresa je také uvedena na každé naší stránce ve spodní části. Pokud byste se někdy v budoucnosti nemohli na vltava.news dostat, použijte **Tor browser** s naší torovou adresou. Na naší torové verzi zatím nebude fungovat možnost přihlášení se k odběru, k tomu použijte stávající stránku vltava.news. Všechny torové adresy se vyznačují tím, že mají příponu **.onion**.

Pokud jste již na vltava.news v **Tor Browseru**, můžete kliknout na následující link, který Vás přeměruje

na náš Torový server. Až tam budete, tak si tento náš vltavský server dejte do záložek! (v jiných prohlížečích než **Tor browser** tento odkaz nebude fungovat):

uohky37h6gx3uqxfrgyrzdie4zfa4las4h7ydf4kbnx6wbrx46llj3yd.onion

Tor browser vám také pravděpodobně sám nabídne naši chráněnou verzi:

Více informací o Toru naleznete například na wikipedii: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Tor_\(software\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Tor_(software))

Několik základních informací o Toru (z wikipedie):

„Tor je v informatice názvem softwarového systému zajišťujícího anonymizaci uživatele při pohybu na Internetu, k čemuž využívá model klient–server. Uživatel využívá klientskou část a jeho datový tok prochází nejprve sítí Tor složenou ze serverových částí a teprve pak k cílovému počítači. Tím je možné skrýt informace o IP adrese uživatele a dalších faktorech, které by ho mohly identifikovat. Díky používání Toru je obtížnější vysledovat stopy činnosti uživatele na Internetu včetně návštěv webových stránek, on-line příspěvků, programů pro komunikaci v reálném čase (instant messaging) a dalších forem komunikace. Je určen k ochraně osobních údajů uživatelů, jejich svobody, soukromí a umožňuje provádět důvěrné obchodování tím, že je chrání před sledováním jejich aktivit na Internetu. Proto se Tor používá k přístupu na Dark Net[1], což je podmnožina Deep Webu. Jedná se o open source software a síť Tor lze použít zdarma. Prohlížeč je postaven na jádře Mozilla Firefox, jako výchozí vyhledávač používá DuckDuckGo.“

[Novější \(23. května 2022\)](#) – [Starší \(9. května 2022\)](#)

Tor Browser: uohky37h6gx3uqxfrgyrzdie4zfa4las4h7ydf4kbnx6wbrx46llj3yd.onion

Copyright ©20222022 [VLTAVA.news](https://vltava.news) all rights reserved